

РЕЗЮМЕТА

**на трудовете на гл. ас. д-р Ваня Кръстева Георгиева,
които не повтарят представените за придобиване на
образователната и научна степен „доктор“,
за участие в конкурс за заемана на академична длъжност
„доцент“ в научна област 3.Социални, стопански и правни науки,
професионално направление 3.8. Икономика, научна специалност
„Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската
дейност“, обявен от АУ-Пловдив в ДВ бр.9/02.02.2016**

I. МОНОГРАФИЯ

- 1. *Георгиева, В.* Теоретико-приложни аспекти на счетоводството на браншовите организации в аграрния сектор, Коала прес, Пловдив, 2015, 158 с., ISBN 978-619-7134-13-1**

Рецензент: проф.д-р Михаил Дочев

При счетоводно интерпретиране на дейността в браншовите организации се пораждаат дискусии в търсене на възможности за организиране на отчетния процес. Международните счетоводни стандарти не съдържат разпоредби, които да третират техните счетоводни проблеми. В България е приет Счетоводен стандарт 9 Представяне на финансовите отчети на предприятията с нестопанска дейност, към която група принадлежат и разглежданите организации, с който се прави опит да се регулират отчасти някои аспекти на счетоводното им отчитане и изготвянето на финансови отчети.

Основната цел на изследването е да се анализират браншовите организации в аграрния сектор и счетоводното отчитане на дейността им, да се открият основните проблеми, а впоследствие да се разработи комплекс от теоретико-методически подходи и практически препоръки за подобряване на организацията и методологията на счетоводно им отчитане.

За реализиране на формулираната цел са конкретизирани следните основни задачи:

Първа. Да се разкрият същността, спецификите и правните характеристики на браншовите организации в аграрния сектор, както и тяхното отражение върху счетоводното отчитане на дейността им.

Втора. Да се проучи и анализира организацията на счетоводно отчитане на собствения капитал, на активите, разходите и приходите им. Да се набележат съществуващите проблеми, като се дадат предложения за тяхното преодоляване, за усъвършенстване на отчитането им.

Трета. Да се направи обща характеристика на състоянието и перспективите при финансиране на дейността на браншовите организации в аграрния сектор, като се акцентира на счетоводно отчитане и данъчното третиране на различните форми на финансиране - спонсорство, дарения и други форми на стопанско общуване с контрагенти.

Обект на изследване са браншови организации, регистрирани по Закона за юридическите лица с нестопанска цел и легитимирани пред Министерството на земеделието и храните.

Предмет на изследване и разработване са теоретико-методологическите и практико-приложни аспекти на въпросите по организацията и технологията на счетоводното отчитане на дейността в браншовите организации от аграрния сектор.

Изследването е структурирано в увод, три глави и заключение. В увода се обосновава актуалността на изследвания проблем, дефинирани са целта, задачите и тезата на дисертационния труд, представен е методологическият апарат, предметът и обектът на изследването и са посочени ограниченията на изучаваната проблематика. Първата глава започва с обща характеристика и тенденции на кооперирането в аграрния сектор, очертани са формите на коопериране, в т.ч. и браншовите организации. Очертана е същността, целите, правната регламентация и обхвата на дейност на браншовите организации. Във втора глава са анализирани спецификите при организацията на счетоводното отчитане и данъчното третиране на браншовите организации. Акцентирано е на особеностите при отчитане на собствения капитал и активите, на приходите и разходите, както и на годишното приключване и изготвянето на Годишния финансов отчет на този тип структури. Трета глава е посветена на финансирането на браншовите организации. Представени са възможните форми на финансиране, счетоводните и данъчните им аспекти. В заключителната част на монографията, на базата на изложения теоретичен и емпиричен материал, отчитайки поставените в началото цел и задачи, се дефинират основните изводи и препоръки.

Настоящата разработка няма претенции да обхваща цялото многообразие от съществуващи проблеми и възможни перспективи за усъвършенстване счетоводното отчитане на дейността на тези организации, но позволява да се обобщят следните основни резултати:

Първо. Извършено е задълбочено изследване на браншовите организации като една от формите на коопериране в аграрния сектор. Аргументирани са същественото място и ролята им за ефективността на икономиката

Второ. Анализирани са специфичните особености, целите и обхвата на дейност на браншовите организации в аграрния сектор.

Трето. Открити са правните им характеристики и тяхното отражение върху организацията на счетоводното им отчитане. Обоснована е тезата, че приемането на Закон за браншовите организации ще запълни редица празнини в нормативната уредба и ще утвърди ролята на тези формирания като пълноценен правен субект.

Четвърто. Анализирани са спецификите на счетоводното и данъчното отчитане на браншовите организации. Организацията на финансово-счетоводната дейност се регламентира на макро равнище от счетоводното, данъчното, трудовото и социалното законодателство, валидно за всички юридически лица. Налице са обаче редица особености, които произтичат от целите на тези организации, от възможността да осъществяват едновременно стопанска и нестопанска дейност, от начина, по който набират средствата за постигане на целите си и т.н.

Пето. Представени са особеностите при отчитане на собствения капитал и активите на браншовите организации. Разработени са в хода на изследването практически примери за онагледяване на спецификите при счетоводното им отчитане.

Шесто. Разработени са в основни техники и практически съвети за оценка и осчетоводяване на приходите и разходите, насочени към подобряване на качеството, надеждността и актуалността на информацията за тях, с цел създаване на оптимални условия за контрол, анализ и управление.

Седмо. Съществуването на браншовите организации е съпътствано от редица проблеми, което поставя на преден план адаптивните им възможности и перспективите за развитие на организационната форма. Осигуряването на средства за постигане на целите и осъществяването на дейност е един от тези проблеми. Във връзка с това са разгледани възможностите, които стоят пред браншовите организации за финансиране.

Осмо. Представени са особеностите при отчитане на даренията в браншовите организации. Коректното им класифициране, а съответно отчитане и оповестяване във финансовите отчети, дават възможност на заинтересуваните потребители на информация (дарителите, обществото, държавните органи, кредиторите) да анализират и контролират разходването на предоставените средства. Разработени са практически примери за онагледяване на спецификите при счетоводното им отчитане.

Практико-приложният аспект на изследването се състои в препоръки, които ще засилят аналитичността на получавана информация, ще имат положително въздействие върху нейната точност и обективност, ще увеличат ефективността на контрола и в крайна сметка това ще доведе до нарастване на ролята на счетоводството при управлението на браншовите организации в аграрния сектор.

II. В РЕЦЕНЗИРАНИ СПИСАНИЯ

2. **Кръстева В., Георгиев И., Благоева Б. Технология на формиране на себестойността на услуги по подготовката на почвата за засаждане на лозови масиви, АУ Пловдив , Научни трудове, т. XLVII, 2002, кн.2, стр. 223-228**

В статията е предложена технология за формиране на условната себестойност на услугите по подготовката на почвата за засаждане на лозови масиви, която да бъде издържана както от счетоводна, така и от агротехническа гледна точка. Това е направено въз основа на изследвания в предприятие с такъв предмет на дейност. Посочените данни и направените изводи са резултат от петгодишната работа на предприятието по подготовката на почвата за засаждане на трайни насаждения, в т.ч. и лозови масиви. Разработени са примери за изчисляване на условната себестойност на декар риголвана площ с конкретен модел трактор и плуг риголвач. В резултат на направените изследвания е установено, че ефективната експлоатация на машинно-тракторните агрегати създава условия за понижаване цената на услугата и повишаване конкурентноспособността на предприятието. Затова е необходимо да се работи за намаляване на престоите чрез навременна доставка на резервни части, горива и добра организация на ремонтно-техническото обслужване. Обработката на сравнително малки по размер площи след поземлената реформа в България допълнително увеличава себестойността на съответния вид услуги. Съществено влияние върху нея оказва и квалификацията на персонала. Установено е, че когато операторът подбира най-оптималния скоростен диапазон на работа с използването на пълната мощност на агрегата, както и при спазването на технико-експлоатационните изисквания на работа, се съкращават значително разходите за гориво-смазочни материали и резервни части.

3. **Лозанова А., *Кръстева В.*, Благоева Н. Влияние на данъчната система върху развитието на селското стопанство, АУ Пловдив, Научни трудове, т. XLVI, 2001 кн. 5, стр. 169-174**

В статията са очертани основните данъчни преференции за селскостопанските производители в Република България, като се оценя и тяхната ефективност въз основа на набрани данни от дейността на 286 кооперации от Пловдивска област за 2000 година. Систематизирани са всички съществуващи облекчения в нормативната уредба, които касаят дейността на земеделските производители, независимо от правната им форма. Анализът показва, че съществуващите възможности на данъчното законодателство за облекчаване данъчната тежест на земеделските производители, се прилагат на практика доста ограничено и реално не функционират. Аргументирана е необходимостта, както от промяна в уредбата на съществуващите данъчни преференции, така и от въвеждането на нови такива. Част от тях следва да стимулират уедряването на земята, предимно чрез местните данъци и такси. Друга част да са

ориентирани към насърчаване екологичното производство на селскостопански продукти. Последните могат бъдат облагаеми, но с по-ниски данъчни ставки. Резултатът за отрасъла би последвал във вид на намалена данъчна тежест в цените на селскостопанската продукция и увеличени приходи на производителя при запазено ценово равнище. Факт, който не е за пренебрегване в днешната пазарна ситуация, в която себестойността на селскостопанската продукция често превишава реализационните цени.

4. Цайкин Н., Мургов К., Благоева Н., *Кръстева В.* Интерактивно тестово изпитване на средата на WINDOWS, АУ Пловдив , Научни трудове, т. XLVI, 2001 кн.5, стр. 49-53

Тестовото изпитване на студентите се утвърждава като приоритетен метод на контрол на знанията. Той е по-обективен и в много случаи по-ефективен спрямо устното изпитване. Предложения програмен пакет за редактиране на тестове и за изпитване е реализиран на Visual Basic. Въпросите могат да бъдат задавани както като текст, така и като графично изображение. Предложено е методично решение за оценка на два или повече верни отговора в един въпрос. Изборът на въпроса се осъществява чрез генериране на случайни числа с цел да се постигне по-голям брой варианта на тест. Програмния продукт е универсален и може да бъде използван в различни области на обучение.

5. *Кръстева В.*, Мургов К., Георгиева Е., Благоева Н. Счетоводна политика при отчитането на разходите за ремонт и техническо обслужване на машинно-тракторния парк, АУ Пловдив , Научни трудове, т. XLVII, 2002 кн.2, стр. 217-222

Предприятията, извършващи механизирани услуги в областта на земеделието, разполагат с машинно-тракторен парк. В процеса на работа в детайлите на машините, в техните агрегати, възли и системи се получават изменения, свързани с износване, умора на материала, деформация, корозия и други. Тези изменения протичат непрекъснато и имат необратим характер. Изправността, работоспособността и готовността за работа на машинно-тракторния парк се възстановяват чрез ремонтното обслужване. В разработката са анализирани особеностите в счетоводното отчитане на разходите за техническо обслужване и ремонт. Отразено е данъчното регулиране на съответния вид разходи съгласно постановките на Закона за корпоративното подоходно облагане. Формулирани са задължителни елементи на счетоводната политика на предприятия, осъществяващи подобен вид разходи. Такива са: 1. възприетия подход при разграничаването на разходите като такива за техническо обслужване, за ремонт или за подобряване, модернизация и реконструкция; 2. възприетия подход при отчитане на резервните части като материали или като самостоятелни материални дълготрайни активи, в случаите когато те са със значителна

стойност; 3. схема на калкулация на разходите за техническо обслужване и ремонт, ако тяхното извършване става в предприятието; 4. методите за отчитане на резервните части и другите материали при тяхното отписване; 5. възприетия подход за отчитане на разходите за техническо обслужване и ремонт – разпределение между произведените услуги или директното им отнасяне във финансовия резултат; 6. възприетата база за разпределение на разходите за техническо обслужване и ремонт в себестойността на произвежданата продукция и услуги.

6. Георгиева Е., Мургов К., *Кръстева В.* Възможности за прилагане на калкулирането на база дейности в селскостопанското предприятие, АУ Пловдив, Научни трудове, т. XLVII, 2002 кн.2, стр. 211-216

Целта на статията е да очертаят възможностите за прилагане на калкулирането на база дейности в селскостопанското предприятие. Използването на методиката изисква да се отчетат особеностите на отрасъла и произвеждания от него продукт. Калкулирането на база дейности има много предимства, едно от които е изготвянето на прогнози от типа „какво, ако ...“. Това позволява да се предвиди изменението на себестойността при промяна на разходите и да се вземат съответни управленски решения. Използването на метода прави възможно да се предвидят в себестойността на продукцията разходи за възстановяване на околната среда, нарушена при експлоатация на обработваема земя и проблеми, свързани с промишленото отглеждане на животни. Калкулирането на база дейности е сложно и скъпоструващо начинание, което изисква предварителна подготовка. Тя е свързана с изготвяне на йерархия на извършваните дейности, установяване на разходите на база разработен класификатор, избор на разходоопределящи фактори и изготвяне на модел за изчисляване на себестойността на обектите на калкулиране. Това предполага задълбочен анализ на протичащите процеси и възможността на съвременната наука да ги регистрира и оказва влияние върху тях. Налага се да се излезе от границите на една икономическа дисциплина и да се заимстват методи от различни области на стопанската наука.

7. *Георгиева, В.* Проблеми при отчитане и оценяване на разхода на гориво от машинно-тракторния парк в земеделието. сп. Управление и образование, том X (1), 2014, с.50-55, ISSN 13126121

Машинно-тракторният парк в земеделските предприятия е потребител на големи количества горива. В статията се анализират проблемите при отчитане на разходите за гориво в земеделието. Акцентирано е върху точното измерване на разхода на гориво, правилното му счетоводно отчитане и документиране. Предполага се, че това е най-трудно поддаващия се на измерване и контрол разход. Неговото отчитане следва да бъде предхождано от планирането му, разработване на разходни норми, измерване на действителния му размер. Правилната организация на

счетоводната отчетност на разходите за гориво на машинно-тракторния парк е важен инструмент на оперативния контрол върху тези разходи и дава възможност да се идентифицира разточителството, неефективното разходване и да се предприемат мерки за предотвратяването им. Счетоводното отчитане трябва да е своевременно и пълно, за да се осъществява контрол и да се определят отклоненията от установените разходни норми, да се намерят резерви за намаляване на разходите и да се определят оперативните резултати. Добре организираното счетоводно отчитане на използването на горивото от машинно-тракторния парк е ценен източник на информация за мениджърите и специалистите в земеделските предприятия в управлението на използването на машините, с цел да увеличат производителността и да намалят оперативните разходи.

8. *Георгиева, В.* Проблеми при отчитане на разходите за ремонт на машинно-тракторния парк в земеделието. сп. Управление и образование, том X (1), 2014, с.56-62, ISSN 13126121

Целта на изследването е да се анализират проблемите при отчитане на разходите за ремонт на активите от състава на машинно-тракторния парк в земеделието. Отчитането на тези разходи е изключително важно за управлението, контрола и анализа им. Не е възможно да се приложи обслужване на машините, да се вземат решения за управляване на работоспособността на земеделската техника без да има пълна, точна и навременна информация. За да се планира оперативно моментът на провеждане на плановите ремонтни обслужвания, са необходими данни за изразходването до този момент и планираното за бъдещи периоди количество гориво. За да се прогнозира остатъчният ресурс на отделните съединения и възли, са необходими данни за предишните стойности на съответните параметри, а за да се следи ефективността на дадена система за сервиз на техниката, са необходими данни за разход на труд, резервни части и други. В статията е разгледана класификацията на разходите за ремонт, тяхното документиране и счетоводно отчитане. Обоснована е необходимостта от прилагането на системи за управление на активите, чрез които може да се поддържа, управлява и автоматизира състоянието на машинно-тракторния парк. Изследванията показват, че резултатите от една правилно планирана и приложена стратегия за управление на активи могат да достигнат между 20 и 50% намаление на разходите за поддръжка и 5-10% увеличение на обема произведена продукция (или доставена услуга), като при това не се правят допълнителни капиталови инвестиции в оборудване. Извършеният анализ дава основание да се открие извода, че в счетоводната политика на предприятието следва да бъдат определени точни критерии за съдържанието на тези разходи, тяхното групиране и счетоводното им третиране съобразно счетоводните стандарти.

9. *Georgieva, V. Aspects of the accounting treatment of associations for joint use of machine-tractor fleet in agriculture., Economy & Business, Volume 8, 2014, p.252-257, ISSN 1314-7242*

The establishment of arrangements for joint use of machinery in agriculture is not a common practice in Bulgaria for the time being. This is due to various reasons, but the fact that they are widespread in the EU shows that they have their own place among the other structures in Agriculture. The fact that the creation of such arrangements is stimulated by the European programmes, as well as the fact that they are a good alternative that offsets the lack of machine-tractor fleets in a number of agricultural farms, give reasons to assert that soon they will become reality for Bulgarian Agriculture as well. The accounting treatment of similar structures depends on their legal form, on the arrangement agreement terms and conditions, and on some other facts and circumstances. The accountancy rules in the individual reports of the associated parties form subject of the International Financial Reporting Standards. The associations for joint use of the machine-tractor fleet in agriculture are joint arrangements according to International Financial Reporting Standard 11 Joint Arrangements. Those can be classified either as joint operations or joint ventures. Those associations where no individual entity is formed should be accounted for as joint operations. Those associations where an individual entity is formed may be classified either as joint operations or as joint ventures. The choice should be based on the legal form, the terms and conditions of the contractual agreement, as well as after taking into account some other facts and circumstances. The change of any one of those may lead to the re-qualification of the association. The partners in the associations for joint use of the machine-tractor fleet in agriculture recognise their share in the their individual reports according to the type of the joint arrangement - a joint operation or a joint venture. The fact whether the particular party in the joint arrangement exercises or not any joint control is important for the accounting.

10. *Георгиева В. Отчитане и данъчна трактовка на разходите за амортизация на машинно-тракторния парк в аграрните предприятия, АУ Пловдив, Научни трудове, т. LVIII, 2014, стр. 281-290, ISSN 1312-6318*

Основната цел на изследването е да се анализира амортизационната политика и в частност разходите за амортизация на машинно-тракторния парк в земеделието. Разгледани са проблемите при отчитане на амортизациите на активите с състава на машинно-тракторния парк като избор на подходящ метод на амортизация, определяне срок на годност на активите, определяне на остатъчна стойност, начало и край на начисляване на амортизации, амортизациите в периоди на неупотреба и т.н. Изследването на разходите за амортизация е продиктувано от тяхната значимост като елемент на себестойността на земеделския продукт. Относителният дял на разходите за амортизация на предприятията, които са закупили нова земеделска техника в общата себестойност е значителен. Изводът, който се налага е, че организациите имат

възможност да управляват тези разходи в зависимост от целите, които си поставят. Освен това, чрез данъчната амортизационна политика държавата може да стимулира земеделските структури да обновяват машинно-тракторния си парк, който като цяло за българското земеделие е морално и физически остарял. Това е възможно да стане чрез признаване на всички методи на амортизация за данъчни цели.

11. *Георгиева В.* Ролята на счетоводството при управление на разходите за услуги от машинно-тракторния парк, АУ Пловдив, Научни трудове, т. LVIII, 2014, стр. 291-300, ISSN 1312-6318

Изходна позиция в изследването е, че счетоводната система, обезпечаваща управлението на разходите за машинно-тракторния парк, не просто трябва да идентифицира и проследява във времето работните процеси, свързани с формиране на оперативните разходи, но и да извежда показатели, които да са инструмент за устойчиво използване на ресурсите, контрол и вземане на решения за максимална ефективност на отделното предприятие и в общ план - на аграрния сектор. Направленията, в които следва да се работи за постигане на тази цел са: разработване на план за сметки, съдържащ такива показатели, които са необходими и за генериране на отчети за управлението; регулиране на документооборота, в съответствие с нужната информация, отразена по синтетичните и аналитичните сметки в съответствие с тяхното икономическо съдържание; избор на подходящ за нуждите на предприятието модел за отчитане на разходите и калкулиране себестойността; разработване на процедура по преобразуване на счетоводните данни в данни, необходими за управлението.

12. *Георгиева В.* Аутсорсинг на процеси, свързани с машинно-тракторния парк в аграрния сектор, АУ Пловдив, Научни трудове, т. LVIII, 2014, стр. 301-305, ISSN 1312-6318

Аграрните структури са подложени на силен натиск, продиктуван от необходимостта от съкращаване на разходите и недостига на времеви и човешки ресурси, от една страна, а от друга - от непрекъснато повишаващите се изисквания към качеството на предлаганите продукти и услуги. Използването на аутсорсинга позволява на организациите да намалят операционните си разходи, да се концентрират върху ключовата си дейност, да подобрят качеството на предлаганите продукти и услуги, да получат достъп до най-добрите технологии, да привлекат първокласни специалисти, да споделят рисковете с партньорите си. В изследването се дефинират предпоставките, които обуславят възможността за приложение на аутсорсинга в аграрния сектор и по конкретно при процесите, свързани с машинно-тракторния парк, като се извеждат неговите особености, предимства и рискове. Предложени са направления, в които може да се реализира аутсорсинга - планиране, изготвяне на инвестиционни проекти, управление на работата и поддържането на машинно-тракторния парк и т.н. Направено

е разграничение между аутсорсинга и консултирането, между аутсорсинга и традиционните договори за външни услуги.

13. *Георгиева, В.* Същност, цели и обхват на дейност на браншовите организации. сп. Управление и образование, том XI (1), 2015, с.77-86, ISSN 13126121

Браншовите организации в България са вече утвърден и жизнеспособен организъм, проявяващ се в много сфери от живота ни. Те са доброволни сдружения на физически и юридически лица, извършващи стопанска или друга дейност в даден бранш за защита на общите им интереси. Възникват във всички сфери на икономиката (в т.ч. и в селското стопанство) в "ниши", които другите структури не могат да покрият, най-вече като отговор на невъзможността да бъдат решени редица социални проблеми. Те са част от сектора на организациите с нестопанска цел и играят значителна роля в общественния живот на много държави. Счетоводното отчитане на дейността им е обусловено от тяхната специфика и особеностите на извършваната от тях дейност. Целта на статията е да се изясни същността на браншовите организации, да се дефинират характеристиките и обхвата на този специфичен обект на изследване. Акцентирано е върху въпроси като: в кой сектор на икономическия живот функционират подобен тип структури; какви цели преследват; какъв е обхвата на дейността им. Направените изводи са основа за следващите проучвания и публикации на автора, посветени на счетоводното отчитане на дейността на браншовите организации.

14. *Георгиева, В.* Браншовите организации – правна уредба, органи, членство и допълнителни регистрации. сп. Управление и образование, том XI (1), 2015, с.87-92, ISSN 13126121

Целта на изследването е да се анализира правната уредба на браншовите организации, да се характеризират органите, членството, както и другите регистрации, през които трябва да преминат тези правни субекти. Липсата на Закон за браншовите организации е предпоставка за многото празноти в нормативната уредба за регулиране дейността на този правен субект: не е възприето обосновано определение за "браншова организация" в правния мир; липсват критериите за разграничаване на този вид формирания от останалите юридически лица с нестопанска цел; не е уточнен обхвата на дейността на браншовите организации; не са конкретизирани критериите за легитимност и представителност на подобен тип организации; няма консенсус по въпроса за това законът да е един за всички браншови организации или пък да има алтернативност - отделен закон за всеки отрасъл. Изложението е част от по-мащабно изследване на автора, посветено на счетоводното отчитане на дейността на този тип структури, което не би било пълно без детайлна характеристика на обекта на

изследване. Изхожда се от становището, че счетоводното отчитане е в неразривна връзка с правната и данъчната уредба на обекта на отчитане.

III. В ДРУГИ СПИСАНИЯ

- 15. *Георгиева, В.* Приложение на Activity Based Costing в селското стопанство. Усъвършенстване на процеса на обучение по счетоводство и финанси, Сборник студии и статии, Университетско издателство "Св.Св. Кирил и Методий, Велико Търново, 2014, с. 232-247, ISBN 978-954-524-949-5**

Традиционните методи на калкулиране изкривяват представата за действителния размер на себестойността поради факта, че обединяват всички непреки разходи и ги разпределят между произвежданите продукти (услуги) на една обща база. В аграрния сектор са намерили условия за промяна в разпределението на непреките разходи, поради: разширяване на гамата произвеждани продукти и услуги; високата степен на механизация на технологичните операции, което води до увеличаване на относителния дял на непреките разходи в общата структура на разходите; използване предимствата на новите технологии за събиране и обработка на информацията за разходите - интернет, GPS-системи, подходящ софтуер. Горепосочените обстоятелства са предпоставка за прилагане на нови системи и методи за отчитане на разходите и калкулиране на себестойността като ABC-метода. В изследването е представена същността на ABC –метода, както и стъпките при неговото внедряване. Разработен е пример за приложението му в предприятие от аграрния сектор, което е с основна дейност отглеждане на зърнено-житни и маслодайни култури и извършване на механизирани услуги. Направено е сравнение между себестойността, изчислена по традиционните методи и същата, определена чрез ABC-метода. В заключение са изведени предимствата и недостатъците на ABC-метода.

IV. ДОКЛАДИ НА СВЕТОВНИ И ЕВРОПЕЙСКИ КОНГРЕСИ И МЕЖДУНАРОДНИ СИМПОЗИУМИ

- 16. *Georgieva, V.* The non-documentary accounting as a contemporary method of information provision.// *Перспективні питання економіки та управління. Збірник матеріалів міжнародної науково-практичної інтернет-конференції 17-18 квітня 2014 р., "ФОР Дробязко С.І.", Дніпропетровськ, 2014, с.68-70, ISBN 978-966-97392-9-2***

The non-documentary accounting is a particularly topical issue nowadays. The term „non-documentary“ is a provisional one, meaning that the data is collected by electronic machines, and not by human beings. We should note that non-documentary accounting does not eliminate the parallel use of paper documents. It is characteristic for the fact that a part of the necessary information about the status of the controlled processes is obtained with some specific methods which exceed our concept of physical obtaining of information. In this sense, non-documentary accounting should be regarded as a method where the information provision is carried out in the condition of „minimizing“ the contents and the number of documents issued by the enterprise and its structural units. In the statement is clarified the nature of the non-documentary accounting and are outlined its advantages and disadvantages.

- 17. *Georgieva, V., Dimova, D.* The expenses report system - a necessity or a useless luxury or a useless luxury for the enterprise. // *Перспективи розвитку економіки в умовах глобальної кризи. Збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції 27 червня 2014 р., "ФОР Дробязко С.І.", Дніпропетровськ, 2014. с.68-70, ISBN 978-617-7214-02-0***

In order to survive in contemporary market conditions the enterprises need information. Not only the necessity of external information is expanded, but also this of accurate, reliable and flexible information about the internal processes, particularly about the expenses. The expenses report system aims at providing information about the expenses as a whole as well as about the expenses for a certain process, product, project or technique. The expenses report system has a crucial importance when developing products or marketing strategies. Another advantage is the possibility to use the information of the expenses as a base for assessing the future expenses during the preparation of the budget. Whether assessment of the state of some project is made, new working place are opened/closed, etc.; the expenses report system gives important information, which is a base for many managerial decisions.

- 18. Dimova, D., Georgieva, V. The application of MS EXCEL in some aspects of the economic analysis // *Перспективи розвитку економіки в умовах глобальної кризи*. Збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції 27 червня 2014 р., "ФОР Дробязко С.І.", Дніпропетровськ, 2014. с.74-76, ISBN 978-617-7214-02-0**

Calculation of certain economic indicators, variation of their numeric values and analysis of the results by using MS Excel is the purpose of this article in order the development of the company for the respective selected periods to be able to be observed. Sample data for two consecutive years are used in this paper. For the convenience of the users only the names of the indicators, as well as the examined period of time are stored in the xls file. After choosing the file we enter the values of the indicators. With Excel it is possible to create and use macros. Financial and business analysis, including factor analysis is also performed in this paper.

- 19. Georgieva, V. Cooperation in the agrarian sector - nature, trends and forms // *Socio-economic aspects of economics and management: Collection of scientific articles*. Vol.2 - Aspekt Publishing, Taunton, MA, United States of America, 2015. p.278-283, ISBN 978-0-9860467-9-7**

Cooperation is part of the human history. Cooperatives are being established in many countries. Specific about their establishment, is that the cooperatives are usually a spontaneous, defensive reaction against the severe conditions caused by the Industrial revolution and the poverty in the rural regions. Their existence is not dictated by the search for profit, but by the possibility of satisfying the needs of the society. The cooperatives take positions, which the commercial companies can't or doesn't to be in. In this article, the cooperation is presented as economic category, and also includes a short history of the trends in cooperation and the forms, that the cooperation takes in Bulgaria.

- 20. Georgieva, V. Characteristic features of the annual accounting closure and the financial report preparation of the branch organizations // *Economics and Management: Challenges and Perspectives: Collection of scientific articles*. - «East West» Association for Advanced Studies and Higher Education . GmbH, Vienna, Austria, 2015. p. 157-161, ISBN 978-3-903063-16-7**

The branch organizations are formations with quite specific status. In Bulgaria, the branch organizations are established via the Law for the non-profit legal entities. The accounting of their activities is determined by certain characteristics, which is the main difference between the branch organizations and the companies in the real sector. The annual accounting closure and financial report preparation also have some characteristic features. The main purpose of this article is to summarize and present these features.

- 21. Georgieva, V. Character and classification of the donations to the branch organizations // Actual problems of modern economy development: Collection of scientific articles. - Thorpe Bowker. Melbourne. Australia, 2015, p. 224-227, ISBN 978-0-9942661-0-1**

When a branch organization is being established, a question appears for a reason: where will the resources come from, in order to achieve its goals? One of the main financial sources is the donations. And in order with that fact, the main purpose of the article is to enlighten the economic and legal character of the donations and to present the different kinds of classifications, used in the accounting. Summary: 1. The financing possibilities for the branch organizations in Bulgaria are in constant and dynamic development, and the last and most important factor, shaping these possibilities, is the operative programs; 2. Considering the low absorbing rate, we have to think about the administrative capacity of the branch organizations, the professionalism of its team, authorities and institutional strengthening; 3. Using different types of financing, the branch organizations have good chances of more secure development. Their classification and financial reports, give the intrigued customers (the donator, the society, state authorities and creditors) informational base for analyzing and controlling the way the resources are being spent.

V. ДОКЛАДИ НА НАУЧНИ ФОРУМИ В БЪЛГАРИЯ

- 22. Мургов К., Кръстева В., Благоева Н., Цайкин Н. Икономическа ефективност на разходите за опазване на околната среда, Трета национална научно-техническа конференция с международно участие "Екология и здраве", 2000 г. Пловдив, стр. 103-106**

В доклада се оценя влиянието на разходите, които прави едно предприятие за да не нарушава екологичното равновесие в резултат на собственото си функциониране, а също и за ликвидиране на последствията от щети, нанесени на околната среда. Всичко това се прави с оглед доказване не само на екологичната, но и икономическата ефективност от подобен тип разходи и как тя би могла да се увеличи при създаване на някои данъчни облекчения и преференции. Разработката се базира на данни от дейността на предприятие, което освен че е един от най големите замърсители в Пловдивска област, е известно и с това, че прави значителни разходи за опазване на околната среда – „КЦМ“ АД.

23.Мургов К., *Кръстева В.*, Благоева Н., Цайкин Н. Икономически механизми за стимулиране на екологичните разходи, Десети международен симпозиум "Екология и безопасност", юни 2001 г. Бургас, стр. 113-119

В доклада са очертани възможните икономически механизми за стимулиране на екологичните разходи. Те са разгледани в два аспекта – на ниво държава и на ниво отделна стопанска единица. Обоснована е тезата, че извършвайки разходи за опазване на околната среда, предприятията не само могат да запазят екологичното равновесие, но и до определена степен да реализират икономически ефект. Разработката се базира на данни от дейността на „КЦМ“ АД гр. Пловдив, производител на олово и цинк, който е един от най-големите замърсители на околната среда в Пловдивска област.

24.Благоева Н., Канин И., *Кръстева В.* Анализ на обема и структурата на бюджетните приходи и събираемостта на данъците в Република България, Трети международен научен симпозиум "Материали, методи и технологии", септември 2001 г., Бургас, стр. 73-85

В доклада е оценена ефективността на данъчната система в Република България и съответствието ѝ с критериите за рационалност, икономическа и социална обоснованост и ефективност. Анализирани са източниците, стойността и структурата на данъчните приходи и на законовите основания за тяхното акумулиране в държавния бюджет, като са разгледани два основни аспекта: 1. възможността на системата да осъществява приложението на данъчното законодателство към всички данъчнозадължени икономически и социални субекти; 2. влиянието на данъците върху финансово-икономическия статус на данъчните субекти и отражение на данъчната тежест върху инвестиционните намерения и жизнено равнище на данъкоплатците. Въз основа на констатациите, анализа и изводите от тях, са формулирани препоръки за усъвършенстване на данъчната система с оглед интересите на държавата и останалите икономически субекти. Поставянето им в единство неминуемо ще съдейства за повишаване на приходите от бюджета и нарастване на икономическата активност на данъкоплатците.

25.Цайкин Н., Стоянова, Д., Димова, Д., *Кръстева В.*, Програма за изготвяне и визуализация на финансов анализ, Икономика, Научна конференция, юни 2003г., Слънчев бряг, стр. 214-219, ISSN 0861 9861

Създадена е програма за визуализация на показателите на финансово-счетоводния анализ с цел подпомагане на финансиста и мениджъри в процесите на планиране и вземане на решения. Изходна база за изчисленията са въведените от потребителя данни от финансовите отчети на предприятието. Програмата изчислява различни финансови показатели. Графичното представяне на резултатите значително улеснява потребителя и дава възможност да се проследи динамиката на отделните

показатели във времето. Програмата визуализира съответните изводи и заключения въз основа на извършените изчисления и анализи за изследваните показатели.

26. *Георгиева, В.* Проблеми при счетоводното отчитане на финансиранятия по европейските програми, Сборник с доклади от научна конференция „Предизвикателствата пред счетоводството и контрола“, Икономически университет Варна, 01-02 октомври 2010 год., стр. 299-305, ISSN 978-054-21-0521-3

Програмите на Европейския съюз се сочат като един от ключовете за преодоляване на последствията от финансовата криза в България. Разработването на успешен проект за финансиране е първата стъпка. Важно звено е и отчитането на разходите и приходите, произтичащи от проекта. В доклада са разгледани практико-приложните проблеми при отчитане на финансиранятия по европейските програми и данъчното им третиране, както и информацията свързана с тях, която подлежи на оповестяване в годишните финансови отчети. Обосновава се необходимостта предприятията да направят промени в индивидуалните сметкоплани и счетоводните политики с цел ефективното проследяване на приходите и разходите по даден проект. Обобщени са постановките при отчитане на финансиранятия от позициите на НСФОМСП 20 Отчитане на правителствените дарения и оповестяване на правителствената помощ и МСФО 20 Отчитане на правителствените дарения и оповестяване на правителствената помощ. Разгледан е данъчен аспект на финансиранятия, съдържащ се в Закона за данък добавена стойност и Правилника за неговото прилагане, в Закона за корпоративното подоходно облагане, в Закона за данъка върху доходите на физическите лица.

27. *Георгиева, В.* Някои аспекти при отчитане на качеството на механизирани операции в земеделието. // Финансите и стопанската отчетност - състояние, тенденции, перспективи: Юбилейна международна научнопрактическа конференция на СА Д.А.Ценов - Свищов, 25-26.10.2013, Сборник доклади, том 2, АИ Ценов, Свищов, 2013, с.251-256, ISBN 978-954-23-0910-9

Както във всяка друга дейност, така и в земеделието, въпросът за качеството на извършване на механизирани операции и неговия контрол е особено актуален. В доклада е анализирано понятието „качество на механизирани обработки“ и са разграничени три вида контрол на качеството – превантивен, текущ и последващ. Представени са показатели за качеството, групирани в три групи: показатели за времето и продължителността на работа; показатели за самия процес (дълбочина на обработка, степен на раздробяване, намаляване на височината и т.н.); показатели за потреблението на материали - както количествени, така и качествени (загуба на семена, консумация на торове и препарати, степен на фрагментация на зърнени

култури и др.). Отклоненията от показателите за качество се дължат на най-различни причини, които могат да бъдат обособени в две групи: отклонения, които са благоприятни, т. е. водят до положителен ефект; неблагоприятни отклонения с отрицателен ефект. Много често, когато отклоненията водят до положителен ефект, не им се обръща внимание. А те трябва да се отчитат, анализират и контролират, както и да са основа за вземане на едни или други решения. Счетоводното отчитане не следва да констатира само отрицателните явления, а и положителните. И те трябва да се подкрепят и стимулират. Отрицателните отклонения на показателите за качество, установени при производството на услуги от машинно-тракторния парк могат да бъдат по независими от изпълнителя на работата причини или пък по-негова вина. В доклада е обърнато специално внимание на брака като част от отрицателните отклонения. Представени са примери за брак, причините за него и видовете брак. Авторът предлага при обособяване на разходите за механизирани операции по статии на калкулация, да се предвиди и статия Разходи за брак, където да се отчита технологичния брак, който е елемент на себестойността им. Обосновава се ролята на първичната отчетност при следене на качеството на механизирани обработки.

28. *Георгиева, В.* Обучението по счетоводен софтуер - компонент на практико-приложната насоченост на обучението по счетоводство, Сборник с доклади от научна конференция „Проблеми при обучението по счетоводство, анализи и контрол“, Икономически университет Варна, 12-13 септември 2014 год., стр. 212-218, ISSN 978-954-21-0799-6

Съвременният счетоводен специалист, наред с познанията по икономика, финанси, счетоводство, право и др., трябва да притежава умения за работа със счетоводни програми. Запознаването със специализиран счетоводен софтуер е елемент на практическата насоченост на обучението по счетоводство. Това е обяснимо, защото съвременното счетоводство е почти изцяло компютъризирано. Широкото навлизане и ежедневно използване на съвременни информационни технологии в счетоводната практика налага адекватен подход в професионалното обучение. Дисциплина с такъв предмет присъства във всички учебни програми на специалност "Счетоводство и контрол". В различните висши учебни заведения, тя е наименована "Счетоводни информационни системи", "Счетоводен софтуер", "Компютърно счетоводство" и т.н. В статията се прави опит за формулиране на задачите, предмета и акцентите на обучението по тази дисциплина. Обосновава се важността на приучването на студентите към самообучение, включително и към запознаване с различни счетоводни програми, дори и след приключване на университетското им образование. Стремeжът е изграждането на мислещи, можещи и инициативни личности, конкурентноспособни на пазара на труда.

VI. УЧЕБНИЦИ, УЧЕБНИ РЪКОВОДСТВА И ПРОГРАМИ

А) Учебни ръководства

29. *Георгиева, В.* Янков, Д. Основи на счетоводството - учебно помагало, Коала прес, Пловдив, 2015, ISBN 978-619-7134-13-1

Рецензент: доц. д-р Надежда Благоева

Учебното помагало "Основи на счетоводството" е предназначено за студентите от Аграрен университет - Пловдив, изучаващи дисциплината Счетоводство в бакалаварските и магистърските степени. Съдържанието е съобразено с тематиката на семинарните занятия, предвидени в учебната програма. Може да се използва както при аудиторна работа, така и при самостоятелната подготовка на студентите.

Учебното помагало е структурирано в десет глави. Всяка глава започва с кратка анотация на теоретичния материал, чийто предназначение е да се подпомогнат студентите в изясняване същността на базисни понятия, участващи в нататъшни ход на изложението. Следват решени примерни задачи. Целта им е да улеснят студентите, както в изясняване същността на разглеждания материал, така и да ги ориентират в последиствие в решаването на задачите за самостоятелна работа. Следват нерешени задачи. Всяка тема завършва с тестове за самоподготовка. Те съдържат въпроси от затворен тип, чийто отговори могат да бъдат повече от един. В края на всеки тест са представени верните отговори. Предназначението на тестовете е да насочат студентите при теоретичната подготовка по дисциплината.

Б) Учебни програми

1. Учебна програма по дисциплината **Счетоводство** за специалност **Управление на регионалното развитие** -Бакалаври- **редовно и задочно обучение.**
2. Учебна програма по дисциплината **Управленско счетоводство** за специалност **Управление на регионалното развитие** -Бакалаври- **редовно и задочно обучение.**
3. Учебна програма по дисциплината **Счетоводство** за специалност **Агробизнес** -Бакалаври-**редовно обучение.**
4. Учебна програма по дисциплината **Счетоводни информационни системи** за специалност **Счетоводство и контрол и Държавни и общински финанси** -Магистри- **редовно и задочно обучение** - ДПН/ДОВО, ДПН/СОВО, СПН/СОВО

5. Учебна програма по дисциплината **Социално и здравно осигуряване** за специалност **Финансов мениджмънт и счетоводство** -Магистри- **редовно и задочно обучение** - ДПН/ДОВО, ДПН/СОВО, СПН/СОВО
6. Учебна програма по дисциплината **Обща теория на счетоводството** за специалност **Финансов мениджмънт и счетоводство** -Магистри- **редовно обучение и задочно обучение** - ДПН/ДОВО, ДПН/СОВО, СПН/СОВО
7. Учебна програма по дисциплината **Финансово счетоводство** за специалност **Финансов мениджмънт и счетоводство** -Магистри- **редовно и задочно обучение** - ДПН/ДОВО, ДПН/СОВО, СПН/СОВО
8. Учебна програма по дисциплината **Управленско счетоводство** за специалност **Финансов мениджмънт и счетоводство** -Магистри- **редовно и задочно обучение** - ДПН/ДОВО, ДПН/СОВО, СПН/СОВО
9. Учебна програма по дисциплината **Административно обслужване на туристическото предприятие** за специалност **Управление на туризма** - Магистри- **редовно и задочно обучение** - ДПН/ДОВО, ДПН/СОВО, СПН/СОВО
10. Учебна програма по дисциплината **Счетоводство на бюджетните предприятия** за специалност **Регионално развитие и местно самоуправление** -Магистри- **редовно и задочно обучение** - ДПН/ДОВО, ДПН/СОВО, професионални бакалаври.
11. Учебна програма по дисциплината **Административно обслужване на земеделското предприятие** за специалностите **Екология и опазване на околната среда, Агрономство Полевъдство, Селекция и семепроизводство** - Бакалаври- **редовно и задочно обучение**.

ИЗГОТВИЛ:

(гл. ас. д-р Ваня Георгиева)